Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur

Klimopkruiskruid
Delairea odorata

Laatste update: 14-04-2025

Klimopkruiskruid is een overblijvende, groenblijvende, snelgroeiende klimplant. De stengels zijn kronkelig en kunnen tot 8 m hoog worden. De bladeren zijn groen, kegelvormig tot 'klimopvormig', met 3 tot 10 lobben. De bloeiwijzen staan in dichte trossen met 10-12 hoofdjes met uitsluitend gele buisbloemen.

De plant lijkt buiten het oorsprongsgebied, Australië en Nieuw-Zeeland, geen levensvatbare zaden te produceren. In de EU wordt vegetatieve vermeerdering als de belangrijkste en mogelijk zelfs als de enige vermeerderingswijze beschouwd. Vegetatieve voortplanting kan op elk moment plaatsvinden wanneer de knopen van de stengel, stolonen (uitlopers) of bladsteel in contact zijn met de grond. Kleine stukjes van 1,3 cm kunnen gemakkelijk en snel wortelen.

Er zijn in Nederland geen inheemse soorten die lijken op klimopkruiskruid.

Foto: Forest & Kim Starr
Bron: Wikimedia Commons CC BY 3.0

1. Aanwezigheid en effect in Europa

Stand van zaken in 2022
Klimopkruiskruid heeft zich gevestigd in een aantal zuidelijke lidstaten. De plant kan zich bij het huidige klimaat vestigen in een groot aantal lidstaten, waaronder Nederland. Bij de verwachte klimaatverandering kan de soort zich vestigen in nog enkele lidstaten, vergeleken met het huidige klimaat.

Effect op biodiversiteit en ecosysteem
De plant kan hoge en dichte bestanden vormen waardoor inheemse planten verdrongen worden, ook bomen en struiken. Er zijn weinig bewijzen van invasiviteit in de EU. Buiten de EU wordt de soort als invasief beschouwd in Noord-Amerika (Californië, Hawaii en Oregon), Australië en Nieuw-Zeeland. De plant bevat stoffen (pyrrolizidine alkaloïden en xanthon) die giftig zijn voor dieren als ze van de plant eten.

Effect op ecosysteemdiensten
Als de plant groeit op oevers neemt de kans op oevererosie toe, doordat het oppervlakkige wortelstelsel de grond niet vasthoudt.

Deze effecten waren aanleiding voor plaatsing van klimopkruiskruid op de Unielijst van EU-verordening 1143/2014.

2. Aanwezigheid en effect in Nederland

Stand van zaken in 2025
Klimopkruiskruid is niet gevestigd in Nederland. Er zijn waarnemingen in 3 km-hokken, van voor 1980.

Effecten
Zie onder '1. Aanwezigheid en effect in Europa'.

3. Wet- en regelgeving

Klimopkruiskruid staat sinds augustus 2025 op de Unielijst van invasieve exoten (EU-verordening 1143/2014). Een soort die op de Unielijst staat mag onder andere niet meer worden verhandeld en gehouden in EU-lidstaten. Verder geldt voor lidstaten de plicht om in de natuur aanwezige populaties op te sporen, te verwijderen, of als dat niet lukt, zodanig te beheren dat verspreiding en schade zoveel mogelijk wordt voorkomen.

Het houden van deze soort in botanische collecties is alleen mogelijk voor (wetenschappelijk) onderzoek of ex-situ bewaring (het bewaren van soorten buiten hun natuurlijke leefomgeving). Hiervoor moet een vergunning worden aangevraagd bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO).

4. Wat te doen?

Klimopkruiskruid dat als kamerplant wordt gehouden hoeft niet verwijderd te worden. Gooi afgedankte planten nooit in de natuur maar in de gft-container.

De plant is nog niet gevestigd in Nederland. Mocht de plant aangetroffen worden, dan deze zo snel mogelijk verwijderen. Hierbij moet elk deel van de plant, zowel bovengrond als ondergronds, worden verwijderd om opnieuw uitlopen te voorkomen. Informatie over mogelijke beheermaatregelen is te vinden in dit Engelstalige rapport voor de Europese Commissie.

Meldingen van klimopkruiskruid in de natuur kunnen worden doorgegeven via waarneming.nl.

5. Meer informatie

Oorsprongsgebied
Klimopkruiskruid komt oorspronkelijk uit de Kaapregio in zuidelijk Afrika.

Habitat
Klimopkruiskruid groeit in zeer verschillende habitats, zowel verstoorde als natuurlijke, en zowel op droge als vochtige grond.

Introductieroute Europa

Klimopkruiskruid wordt sinds begin twintigste eeuw in de EU aangeplant in tuinen, waarna de plant kan verwilderen. In de EU is het geen populaire soort. De plant kan in de natuur komen door het dumpen van de planten. Delen van de plant kunnen door stromend water worden verspreid.

Aanwezigheid in de EU

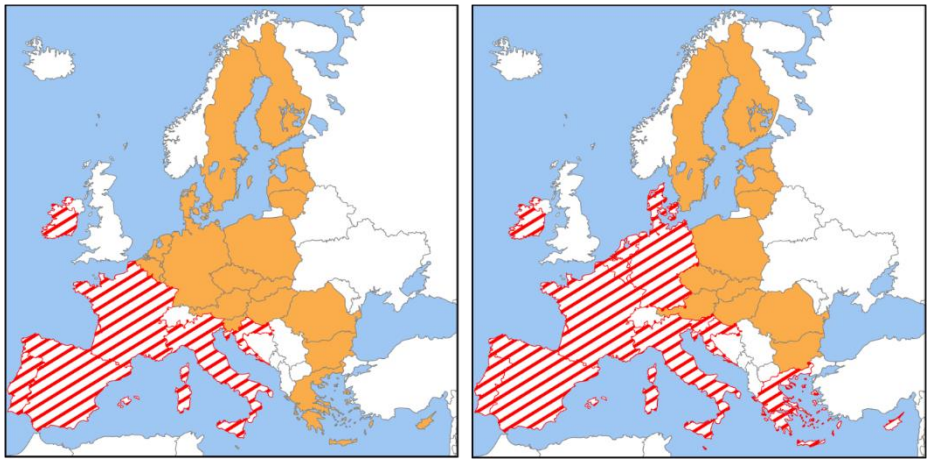

Links: Gevestigd in de EU in 2022 (rood gearceerde landen), rechts: mogelijke vestiging in de EU bij het huidige klimaat (rood gearceerde landen). In oranje zijn de overige EU-lidstaten aangegeven. Bron: Kudrnovsky et al. 2022.

Introductieroute Nederland

In Nederland wordt de plant aangeboden als hangende kamerplant, vaak onder het synoniem *Senecio mikanioides*.

Aanwezigheid in Nederland

Stand van zaken in 2025: klimopkruiskruid is niet gevestigd in Nederland. Er zijn een paar waarnemingen, van voor 1980.

Eerste waarneming in de Nederlandse natuur: ca. 1960.

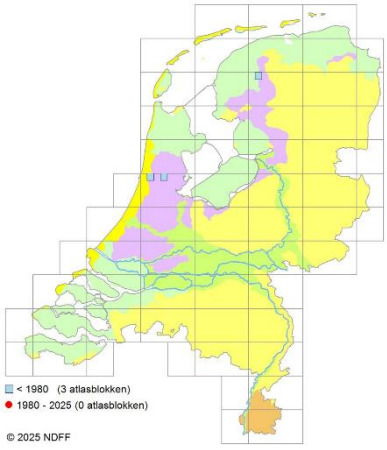

Verspreiding van klimopkruiskruid in Nederland.
Bron: verspreidingsatlas.nl

Kans op introductie, vestiging en verspreiding
Klimopkruiskruid wordt in Nederland aangeboden als hangende kamerplant. De plant kan in de natuur komen als de plant in de natuur wordt gedumpt. De plant kan zich bij het huidige klimaat vestigen. Kleine stukjes van de plant (stengel, stoloon (uitloper), rhizoom of bladsteel) kunnen makkelijk wortelen als ze in contact met de grond komen en de wortels kunnen opnieuw uitlopen.

6. Risicobeoordeling

Europese risicobeoordeling

7. Bronnen

- CABI 2019. *Delairea odorata*. In: Invasive Species Compendium. Wallingford, UK: CAB International. Bezocht op 5-2-2025.
- Kudrnovsky H, Shaw R. & R. Tanner, 2021. Annex with evidence on measures and their implementation cost and cost-effectiveness. Species *Delairea odorata* Lem.
- Kudrnovsky H, Shaw R, Tanner R. & B. Beckmann, 2022. Risk assessment template developed under the "Study on Invasive Alien Species – Development of risk assessments to tackle priority species and enhance prevention". Contract No 07.0202/2020/834529/ETU/ENV.D.2. Name of organism: *Delairea odorata* Lem.
- Verspreidingsatlas. *Delairea odorata*. Bezocht op 5-2-2025